

УДК [94+327] (470+571) «199»

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛЬЩІ З РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ УПРОДОВЖ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 1990-х рр.

Наталя Буглай

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Україна, 54003, м. Миколаїв, пл. Адміралтейська, 1
e-mail: buglay@ukr.net

Міждержавні польсько-російські взаємини, на противагу відносинам офіційної Варшави з іншими суб'єктами світового співтовариства такого рівня, від здобуття Польщею справжньої незалежності і досі позначені значною підпорядкованістю змінам внутрішньополітичної ситуації, пов'язаним із ротаціями у вищих ешелонах влади, з однієї сторони, та політиці третіх сторін – впливових держав Заходу, з іншої.

Історіографія проблеми польсько-російського співробітництва 90-х рр. ХХ ст. представлена роботами російських, українських і польських науковців Н. Бухаріна, Ю. Воїнова, Л. Зашкільняка, Р. Якімовича, І. Жуковського [2; 3; 4; 13; 18] й ін., які, розкриваючи вельми важливі аспекти двосторонніх взаємин, не висвітлюють багатьох проблем, що потребують подальшого аналізу.

На відміну від Москви, в якій Польщу, з огляду на неспівставність потенціалу, сприймають важливим, проте далеко не головним гравцем міжнародної політики, у Варшаві «великого східного сусіда» трактують одним із ключових чинників як зовнішньої, так і внутрішньої політики III Речі Посполитої та пов'язують із ним якщо не половину, то третину всіх зовнішньополітичних зусиль і стурбованостей [12]. Не позбавлені точок дотику з інтересами РФ також і геополітичні орієнтири Польщі: попри здебільшого нетотожні зовнішньополітичні устремління, сферою безпосередньої артикуляції спільних інтересів двох держав, а водночас, предметом конкуренції між ними традиційно є Україна, Білорусь і прилеглі території Балто-Чорномор'я, боротьба за присутність в яких незмінно характеризує зовнішню політику кожної зі сторін [18, с. 71].

Зангажованість у подіях у цій частині континенту, зумовлена нічим іншим, як прагненням обох з держав зміцнити тут свою присутність, а заразом посилити геополітичний потенціал, на наше переконання, є найбільшою проблемою у взаєминах між ними. Або, як зазначено у розвідці відомого польського

публіциста Є. Новаковського, «основоположним, стратегічним конфліктом інтересів» [15], започаткованим ще у період перебування при владі С. Баторія й І. Грозного та незмінно актуальним упродовж наступних періодів.

У Росії сприяння Польщею демократичним трансформаціям у країнах на східному її кордоні сприймається не інакше, як політика мінімізації кремлівського впливу у регіоні, «розмивання» проросійськи налаштованих еліт і просування до влади політиків, орієнтованих на Захід, а для поляків Російська Федерація і надалі залишається імперією, заради геополітичного реваншу та відновлення попереднього свого статусу готовою до будь-яких дій [6]. Відтак, запорукою посилення міжнародної ваги та зміцнення національної безпеки Польщі, на переконання політичних еліт і широкого загалу, є ослаблення Росії з одночасним витісненням її з регіону ЦСЄ [5, с. 236]. Як наслідок, «конфронтаційний характер російсько-польських інтересів, – цілком слушно, на нашу думку, зауважує В. Шимов, – неминуче веде до того, що політика Польської держави щодо України та Білорусі виявляється спрямованою проти Росії» [10].

У той час, Польща, яка в силу історичних обставин тривалий час була позбавлена державності, а разом з тим, законних підстав для ствердження в якості впливового суб'єкта міжнародної політики, незмінною ознакою генези Російської держави на різних щаблях історичного її розвитку була боротьба за право відігравати ключову роль не лише в Європі, але й світі загалом. Стратегічною метою кремлівського керівництва при цьому було, е та, безсумнівно, і надалі залишатиметься збереження за Росією статусу супердержави [16, с. 98]. За такої умови, а також з огляду на специфіку зовнішньої її політики, характерної дисонансом між заявленими цілями та фактично реалізованими, взаємини з нею Польської держави, налаштованої будь-якою ціною покінчити з підпорядкованістю політиці офіційної Москви та стати складовою части-

ною Заходу, априорі були важко прогнозованими та приреченими на багатоваріативність розвитку, а відтак, доволі непростими.

Упродовж др. пол. 1990-х рр. польсько-російські взаємини розгорталися у двох площинах. Перша з них охоплювала спектр проблем, пов'язаних зі вступом Польщі до НАТО та розширенням на Схід кордонів євроатлантичної системи безпеки, друга – різноманіття питань в усіх інших сферах міждержавної взаємодії. І хоча від початку президентства і надалі А. Квасневський у своїх виступах наголошував на пріоритетності господарського співробітництва з Росією, неодноразово закликаючи до більшої його ефективності, очевидно більш принциповим для адміністрації над Віслою залишалося питання вступу РП до Північноатлантичного альянсу, за умови успішного вирішення спроможне розв'язати одвічну дилему національної її безпеки, одночасно з отриманням союзних гарантій знаменуючи остаточний вихід держави зі сфери російської домінації. Свідома наслідків для Кремля розширення кордонів НАТО, офіційна Москва, разом з тим, була позбавлена моральних підстав стати на заваді цьому кроку. Фаталізм ситуації для Росії був небезпечний, відтак, не стільки появою нових загроз, як вкрай важкими соціально-психологічними наслідками.

Порядок денний першого офіційного (квітень 1996 р.) в якості Президента РП візиту А. Квасневського до Москви, зумовленого потребами міждержавної взаємодії задовго до зустрічі з кремлівським очільником Б. Єльциним, було зведено, таким чином, до обговорення, по-перше, місця двох держав у формуванні нової архітектури європейської безпеки та, по-друге, широкого кола питань розбудови різного спектру двосторонніх польсько-російських взаємин. «Наріжним каменем» московської зустрічі, рівно як і перемовин, що мали місце у ході офіційного, першого за вісім років, візиту (березень 1996 р.) до Варшави новопризначеного міністра МЗС РФ Є. Примакова, організованого напередодні переговорів на найвищому рівні у Кремлі, природно, було питання розширення на Схід кордонів Альянсу.

Відображаючи офіційну позицію кремлівського керівництва, подібно більшості політичних сил Російської Федерації, налаштованого будь-якою ціною досягти ослаблення трансатлантичних зв'язків і не допустити розширення на Схід кордонів Альянсу, глава зовнішньополітичного відомства намагався

переконати польських урядовців в обмін на гарантії перехресної безпеки з боку Росії та Заходу відмовитися від вступу РП до НАТО. Та у Варшаві така пропозиція зустріла категоричну незгоду [13, с. 12]. Різкий протест польської сторони щодо майбутнього без членства у НАТО, небезпечного потраплянням держави у «сіру зону» безпеки з наступним відновленням домінування Кремля, російська влада отримала також і на переговорах А. Квасневського з Б. Єльциним у Білокам'яній. Питання приєднання Польської держави до Організації Північноатлантичного договору, – наполягав президент А. Квасневський, – не підлягає обговоренню й є фактично вирішеним.

Курс на євроатлантичну інтеграцію, який ще наприкінці 1980-х рр. був проголошений ключовим зовнішньополітичним пріоритетом Польської держави, «каменем спотикання» у взаєминах Варшави та Москви залишався фактично до 1997 р., і лише з підписанням на Паризькому саміті Альянсу (27 травня 1997 р.) «Основоположного акту Росія – НАТО», згідно якого союзники зобов'язувалися не розміщувати уздовж російського кордону, у тому числі на території Польщі, на постійній основі війська, а Росія фактично погоджувалася на розширення НАТО, проблему якоюсь мірою вдалося вирішити.

Слід зазначити, що попри протест, у Москві добре розуміли, що в умовах постбіполярного світу Росія, навіть з огляду на колосальний потенціал, у тому числі ядерний, неспроможна заборонити Польщі, рівно як й іншим державам колишнього соціалістичного табору, вступити під парасольку Альянсу. Відтак, значно завдяки конструктивній позиції Кремля, а також ініційованому президентом А. Квасневським долученню до вирішення проблеми багатьох маститих політиків міжнародного рівня, взаєминам сторін вдалося пройти перевірку розширенням Договору й уникнути «замороження» [1]. Щоправда, ставлення і влади, і суспільства до перетворення російського кордону на кордон із НАТО, нехай і на невеликій ділянці Калінінградського ексклаву, і надалі залишалося категоричним.

Позитивні наслідки для взаємин між державами мали ротації у польській владі, увінчані формуванням у лютому 1996 р. лівоцентристського уряду на чолі з В. Цімошевичем, серйозно налаштованого на розбудову торговельно-економічного співробітництва з Москвою, основні показники якого на той час де-

монстрували обнадійливу тенденцію зростання. Так, у середині 1990-х рр. Росія посідала третє місце (після Німеччини й Італії) серед торговельних партнерів Польщі, посередництвом діяльності «Юкоса» й «Лукойла» фактично монополізувала задоволення її потреб у нафті та майже на 90% забезпечувала внутрішні потреби у газових ресурсах. Нагадаємо, що підписаний у вересні 1996 р. найбільший в історії двох держав газовий контракт, вартістю у 25 млрд. дол., передбачав впродовж 25 років постачання Польщі 250 млрд. куб м. газу [2, с. 83]. Водночас Польська держава посередництвом експорту до Росії хімічних і лікарських препаратів, транспорту, обладнання, сільгосптоварів, продуктів харчування тощо входила у десятку найбільших торговельних партнерів Росії. Польська сторона отримала можливість долучитися до реконструкції Магнітогорського металургійного комбінату (з орієнтовною вартістю 110 млн. дол.) і будівництва низки газових об'єктів на території Російської Федерації [3].

Активізації міждержавного співробітництва значно сприяло укладення у 1996 р. низки міжурядових угод, прийняття під керівництвом В. Чорномірдіна постанови «Про створення меморіальних комплексів у місцях захоронення радянських і польських громадян – жертв тоталітарних репресій у Катині (Смоленська область) і Мідному (Тверська область), факт появи якої був епохальним за своєю суттю, адже засвідчував визнання офіційною Москвою злочинів радянської влади, з однієї сторони, та готовність до спокутування провини попереднього режиму, з іншої. Окрім того, такий стан справ не міг не давати підстав для обнадійливих прогнозів хоча б на найближче майбутнє.

Та вже у 1998 р. хід подій, серед яких – погіршення економічної ситуації у Росії, спричинене посиленням Польщею на вимогу ЄС режиму перетину кордону для російських громадян (1 січня), відставка уряду В. Чорномірдіна (23 березня) та дефолт (17 серпня), став на заваді висхідному розвитку міждержавної співпраці. Так, масовий вихід із російського ринку великих польських експортерів та інвесторів, різке скорочення масштабів «човникової торгівлі» спричинили стрімке зниження сукупних показників торговельного (у тому числі нелегального) й інвестиційного співробітництва між двома державами. Не найкращим чином на взаєминах сторін позначився прихід до влади у Польщі у жовтні 1997 р. коаліційного уряду

правих сил на чолі з прем'єром Є. Бузеком. І хоча, вступаючи на посаду, глава уряду запевняв, що керований ним кабінет особливої уваги приділятиме взаєминам із Росією та зробить все можливе, аби вони стали партнерськими [11], його слова виявилися не більше, ніж порожньою обіцянкою, а дії засвідчували дедалі більшу орієнтацію на Захід, усупереч російським інтересам.

Намагаючись у ході підготовки держави до вступу в НАТО зміцнити її вагу для держав Європи та США, урядова коаліція взяла курс на відмежування Польщі від Росії проблемного періоду. Позиція очільника уряду виявилася настільки категоричною, що двічі з робочими візитами приїжджаючи до Російської Федерації, він жодного разу не був запрошений до переговорів у Москві [8, с. 909]. Додавала кути меду, разом з тим, підтримка польськими урядовцями чеченської влади на чолі з Ш. Басаєвим, у конфлікті якої з Кремлем офіційна Варшава опинилася по іншу сторону барикад, діяльність у Польщі інформаційних комітетів громадських організацій «Вільний Кавказ» і «Польща-Чечня», на яку, за словами польської влади, вона не мала жодного впливу. Як наслідок, слідом за економічною сферою, стагнація охопила також і політичну складову діалогу двох держав.

Щоправда, у той час, як російська сторона фактично припинила контакти з офіційною Варшавою, остання продовжувала робити кроки назустріч. Йдеться, перш за все, про президента А. Квасневського, який неодноразово приїжджав до Росії та кілька разів виступав ініціатором візитів до Варшави російського колеги, хоча жоден із них, рівно як і анонсовані зустрічі на польській території з прем'єром Є. Примаковим, так і не відбувся. Зпоміж інших найбільш показовим, на нашу думку, виявився червневий 1998 р. візит А. Квасневського до Москви та переговори з Б. Єльциним: зумовлені прагненням польського президента зміцнити очолювану ним державу в якості достойного, з точки зору членів НАТО, суб'єкта міжнародних взаємин, вони передбачали обговорення проекту започаткування діючого на постійній основі політичного й економічного форуму співпраці між двома державами [7, с. 19]. Попри остаточну вирішеність на той час питання вступу Польщі до Альянсу, відновлення нею у взаєминах із Кремлем нормального діалогу мало велике значення для союзників, зацікавлених у співпраці з офіційною Москвою, а тому не могло не враховуватися польською владою,

через що президент А. Квасневський, вкотре виніс на обговорення питання прийняття ним майбутнього членства РП у НАТО. Та позиція Б. Єльцина залишалася незмінною.

Попри непоодинокі прогнози експертів щодо наслідків євроатлантичної інтеграції Польщі для взаємин з Росією, з її вступом до Організації Північноатлантичного договору у березні 1999 р. відносини сторін не зазнали суттєвих змін. Не виправдали вони передбачень ні скептиків, що попереджали про різке ускладнення зв'язків між державами, ні оптимістів, що сподівалися на швидке їх оздоровлення [14]. Не змінилося при цьому і прийняття Польщі офіційною Москвою. За звичкою, і надалі усвідомлюючи її сателітом Кремля, чий вступ до «ворожого» блоку був не інакше, як «зрадою» інтересів Росії, спрямованою на вихід зі сфери її домінації, урядова Москва трактувала такі дії втечею зі Сходу, чого апріорі не могла пробачити [17, с. 37]. Не могла залишити без відповіді вона також демонстрацію засвідченої вступом РП до Альянсу слабкості Російської Федерації та неефективності її впливу на зовнішню політику західного сусіда. Не знайшовши кращого способу, аби показати офіційній Варшаві «важливість» взаємин із нею для російської сторони, Кремль ініціював реалізацію відповідної кадрової політики, згідно якої послами до РП направлялися люди дедалі менш знані та все менш виразні [14].

Польська держава, своєю чергою, позиціонуючи себе не менш принциповим і цілком самодостатнім суб'єктом міжнародної політики, фактично у переддень вступу до Альянсу, організувала проти Росії гучний скандал. Так, у лютому – березні 1999 р., посилаючись на матеріали польської розвідки, урядова Варшава відмовила у видачі виду на проживання п'ятнадцятьом російським бізнесменам, підозрюваних у діяльності, що загрожує національній безпеці РП [16, с. 113]. У відповідь на такі дії офіційна Москва заявила про симетричну висилку з російської території польських бізнесменів.

19 січня 2000 р. МЗС РП, в офіційному зверненні до Російської Федерації, анонсувало вимогу відкликати з польської території дев'яток російських дипломатів, звинувачених у шпигунських діях проти польської влади [4, с. 690]. Через два дні Росія з симетричною заявою звернулася до Польщі. Одночасно польському послу у Росії була вручена нота, в якій відповідальність за «неминуче погіршення взаємин» покладалася на офіційну Ва-

ршаву. На додачу, 23 лютого 2000 р. Варшава, Краковом і Гданськом прокотилися масові демонстрації на підтримку Чечні. Спровоковані бешкетом польських молодиків із «Вільного Кавказу», прихильних націоналістичним та анархістським поглядам, у Генеральному консульстві РФ у Познані, у ході якого було сплюндровано російську державну символіку, вони пройшли під антиросійськими гаслами. І хоча урядова Варшава офіційно вибачилася перед Росією за інцидент, остання відкликала з Польщі свого посла та скасувала запланований на 3 березня 2000 р. візит до неї очільника МЗС РФ І. Іванова. Одночасно радикально налаштовані члени забороненої у Росії Націонал-більшовицької партії закинули на територію Посольства РП у Москві пляшки з коктейлем Молотова.

Влітку 2000 р., і без того вкрай занедбаним, взаєминам між двома державами довелося пройти випробування конфліктом, що розгорівся навколо будівництва другої черги газопроводу Ямал – Західна Європа: траєкторію магістралі, згідно з пропозицією російської сторони, планувалося змінити, пустивши її в обхід України. Та урядова Варшава виступила категорично проти. Новий проект, на переконання прем'єр-міністра Є. Бузека не лише загрожував інтересам енергетичної безпеки Польщі й усієї Європи, але і ставив під сумнів стратегічний характер польсько-українських взаємин, поступитися якими адміністрація над Віслою була не готова [9]. Позиція польських урядовців, природно, викликала шквал невдоволення з боку Кремля, а збентежений «Газпром» навіть пригрозив пустити газопровід в обхід польської території, позбавляючи останню, таким чином, серйозних транзитних доходів (за приблизними підрахунками, йшлося щонайменше про 450 млн. дол. щорічно).

Таким чином, на межі ХХ-ХХІ ст., взаємини між Польщею та Росією характеризувалися складністю та неоднозначністю. Велика кількість проблем виявлялась у напруженості, що іноді переходила у гостру конфронтацію. Росія переймалася збереженням статусу «великої держави», що, у свою чергу, було можливим за умови збереження контролю за країнами колишнього соціалістичного табору. Незадовільна поінформованість населення обох країн у поєднанні із засиллям стереотипів і неспроможність політичних еліт створити прагматичну стратегію співпраці, позбавили польсько-російські відносини сприятливих перспектив на майбутнє. Хоча, після

приходу до влади президента А. Квасневського, що прагнув побудувати взаємини між Варшавою та Москвою на основі поваги до суверенітету й інтересів обох держав, міждержавне співробітництво значно активізувалося.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Буневич Д. Становление и развитие российско-польских отношений в 1990-е гг.: от идеализма Козырева к Realpolitik Примакова / Дмитрий Буневич [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.intelros.ru/readroom/mir-i-politika/m12-2012/17334-stanovlenie-i-razvitie-rossiysko-polskih-otnosheniy-v-1990-e-gg-ot-idealizma-kozyreva-k-realpolitik-primakova.html>
2. Бухарин Н. Россия и Польша: обозримые перспективы / Николай Бухарин // Современная Европа. – 2001. – № 2. – С. 79-84.
3. Воинов Ю. Российско-польские торгово-экономические связи / Ю. Воинов. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pressarchive.ru/wiki/1998/04/21/316865.html>
4. Зашкільняк Л. Історія Польщі: від найдавніших часів до наших днів / Л. Зашкільняк, М. Крикун. – Львів: Львів. нац. ун-тет ім. І. Франка, 2002. – 752 с.
5. Корэйба Я.В. Концептуальные основы внешней политики Польши в отношении европейских стран постсоветского пространства / Я.В. Корэйба // Вестник МГИМО-университета. – 2011. – № 6 (21). – С. 234-240.
6. Макаркин А. Россия и Польша в XXI веке: политический аспект отношений / Алексей Макаркин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://politcom.ru/7153.html>
7. Офицеров-Бельский Д.В. Россия и Польша: неизбежное соседство? / Д.В. Офицеров-Бельский // Вестник МГИМО-университета. – 2014. – № 6 (39). – С. 18-28 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.vestnik.mgimo.ru/sites/default/files/pdf/002_mezhdunarodnye_otnosheniya_oficerov-belskiidv.pdf
8. Президент России. Выступление на Втором экономическом форуме «Польша – Россия» (17 января 2002 г., Познань) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/21475>

9. Россия – Польша – Украина – газовое противоборство в Европе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vnenahov.livejournal.com/3772.html>

10. Шимов В. Российско-польские отношения в восточнославянском контексте: историческая динамика и возможные перспективы / Всеволод Шимов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zapadrus.su/slavm/ispubsm/1545-rossijsko-polskie-otnosheniya-v-vostochnoslavjanskom-kontekste-istoricheskaya-dinamika-i-vozmozhnye-perspektivy.html>

11. 3 kadencja, 2 posiedzenie, 1 dzien (10.11.1997); Przedstawiony przez prezesa Rady Ministrów program działania Rady Ministrów wraz z wnioskiem o udzielenie jej wotum zaufania / Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Prace Sejmu III kadencji [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://orka2.sejm.gov.pl/Debata3.nsf/main/729F7293>

12. Cimek G. Współczesne stosunki polsko-rosyjskie. Wybrane problemy / Gracjan Cimek, Maciej Franz, Karolina Szydywar-Grabowska. – Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2012. – 228 s.

13. Jakimowicz R. Zarys stosunków polsko-rosyjskich w latach 1992-1999 / Robert Jakimowicz // Studia i Materiały PISM. – 2000. – № 23. – S. 1-21.

14. Magdziak-Miszewska A. Stosunki polsko-rosyjskie: próba bilansu / A. Magdziak-Miszewska [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://www.omp.org.pl/stareomp/index2e55.html?module=subject&func=printpage&pageid=275&scope=page>

15. Nowakowski J. Rozprawa z mitami / Jerzy Nowakowski // Rzeczpospolita. – 1995. – 16 maja.

16. Weremiuk S. Polska wobec Rosji w latach 1992-2014. Od zależności postimperialnych do trudnych relacji. Analiza wybranych aspektów / Sławomir Weremiuk // Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. – 2015. – Tom 7. – № 2. – S. 98-136.

17. Zięba R. Współczesne stosunki polsko-rosyjskie: uwarunkowania, problemy, implikacje / Ryszard Zięba // Przegląd Politologiczny. – 2011. – № 3. – S. 35-61 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://wnpid.amu.edu.pl/images/stories/pp/pp-3-2011/035-062.pdf>

18. Żukowski I. Stosunki Polska-Rosja: stan, problemy, nowe możliwości / Igor Żukowski // Nowa Polityka Wschodnia. – 2011. – № 1 (1). – S. 68-75 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.kantiana.ru/upload/iblock/c62/wr379gukowski.pdf>

Буглай Наталя Проблеми взаємодії Польщі з Російською Федерацією упродовж другої половини 1990-х рр.

На межі ХХ-ХХІ ст. польсько-російські взаємини розгорталися у двох площинах. Перша з них охоплювала спектр проблем, пов'язаних зі вступом Польщі до НАТО та розширенням на Схід кордонів євроатлантичної системи безпеки, друга – різноманіття питань в усіх інших сферах міждержавної взаємодії. Відносини між Польщею та Росією характеризуються складністю та неоднозначністю і досі позначені значною підпорядкованістю змінам внутрішньополітичної ситуації, пов'язаним із ротаціями у вищих ешелонах влади, з однієї сторони, та політиці третіх сторін – впливових держав Заходу, з іншої.

Ключові слова: Польща, Росія, геополітичні пріоритети, міждержавне співробітництво, стратегія, Центрально-Східна Європа

Буглай Наталья Проблемы взаимодействия Польши с Российской Федерацией на протяжении второй половины 1990-х гг.

На рубеже ХХ-ХХІ ст. польско-росийские взаимоотношения разворачивались в двух плоскостях. Первая из них охватывала спектр проблем, связанных со вступлением Польши в НАТО и расширением на восток границ евроатлантической системы безопасности, вторая – многообразие вопросов во всех других сферах межгосударственного взаимодействия. Отношения между Польшей и Россией характеризуются сложностью и неоднозначностью и до сих пор обозначены значительной подчиненностью изменениям внутривнутриполитической ситуации, связанным с ротациями в высших эшелонах власти, с одной стороны, и политике третьих сторон – влиятельных государств Запада, с другой.

Ключевые слова: Польша, Россия, геополитические приоритеты, межгосударственное сотрудничество, стратегия, Центрально-Восточная Европа

Buglay Natalia Problems to co-operating of Poland with Russian Federation during the second half 1990th

On verge of XX-XXI centuries mutual relations between Poland and Russia are characterized by complication and ambiguity and embrace the spectrum of the problems related to entering of Poland into NATO and expansion East of borders of the Euro-Atlantic system of safety, and also variety of questions, in all other spheres of intergovernmental co-operation.

Plenty of problems appeared in tension that sometimes passed to sharp confrontation. Russia worried from maintenance of status of the «large state», that, in turn, was possible on condition of maintenance of control after the countries of former socialistic camp. Un satisfactory awareness of population of both countries in combination with dominant influence of stereotypes and

insolvency of political elites to create pragmatic strategy of collaboration, deprived the Polish-Russian relations of favourable prospects on the future. Although, after ascension to power of president A. Kwasniewski, that aimed to build mutual relations between Warsaw and Moscow on the basis of respect to sovereignty and interests both held, an intergovernmental collaboration activated considerably.

Without regard to the un single prognoses of experts in relation to the consequences of European integration of Poland for mutual relations with Russia, with her prelude of Organization of the North-Atlantic alliance agreement in March in 1999 the relations of parties did not test substantial changes. They did not justify the foresights of neither ceptic's that warned of sharp complication of connections between the states nor optimists that hoped on their rapid making healthy. The intergovernmental Polish-Russian mutual relations until now mark considerable subordination to the changes of home policy situation, related to the rotary presses in the higher echelons of power, from one side, and to politics of the third parties – the influential states of the West, from other.

Keywords: *Poland, Russia, geopolitical priorities, intergovernmental collaboration, strategy, Centrally Eastern Europe*

Рецензенти:

Тодоров І.Я., д.і.н., професор

Тробські Мацей, доктор габілітований, професор

Надійшла до редакції 19.02.2017 р.